

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt Vltimvm. (a) Gregorius IX. Beton. & Fungin. Abbatibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

CAPVT VLTIMVM.

(a) Gregorius IX. *Beton. & Fungin. Abbatibus.*

EXhibita nobis Abbatis, & Conventus sancti (b) Martini de Pannonia petitio continebat, quod cum super causa, quae inter ipsos ex una parte, & Praepositum Albanen. ex altera super quibusdam (c) decimationibus vertebatur, ad C. Capellanum nostrum, tunc in Hungaria commorantem, nostras litteras impetrassent, ipse ac Magister M. in quos utrumque tanquam in arbitros extitit compromissum, arbitrati fuerunt, quod si dictus Praepositus obtineret decem millia solidorum regalium a Rege Hungariae concedi monasterio memorato, ipsi ab earundem decimationum petitione cessarent. *Et infra:* Quocirca mandamus, quatenus si vobis constiterit de praemissis (cum permutatio de spiritualibus ad temporalia improbetur) praedictum arbitrium, & quicquid secutum est ex eo, vel ob id, irritum decernatis.

NOTAE.

1. (a) *Gregorius IX.*] Adeo corrupta est haec incipitio, & variè corrigunt à Glosa marginali, ut non facile percipi possit de quibus monasteriis, & Abbatibus in praesenti agatur.
- (b) *Sancti Martini.*] De hoc monasterio egi in cap. 19. de praescript.
2. (c) *Decimationibus.*] Et ita patet, super decimis compromitti posse, transactionemque celebrari, ut probat Barbosa *de potest. Episcop. allegat. 121. in fine*, & notavi in cap. 2. de transact.

COMMENTARIUM.

3. **I**N his duabus decisionibus agitur de permutatione rerum spiritualium: pro quarum expositione sciendum est, circa permutationem spiritualium rerum nullam dari prohibitionem juris divini, quamvis cum pacto, & rigoroso contractu fiat, ut post D. Thomam, Durandum, & Covar. docet Suarez *tom. 1. de relig. lib. 4. de simon. cap. 30. num. 5.* nec etiam sacri canones aliquam labem simoniae suspicantur in tali permutatione, ut post alios probat Gibalinus *de simon. 1. p. 9. 13.* Deinde notandum est, quod si res permutatae sint mixtae ex spirituali, & temporalis, ut res benedictae, liquidò apparet, nullam in tali permutatione dari simoniam, modò commutatio fiat ratione tantum spiritualis annexi, & nulla fiat comparatio inter spirituale, temporale; nam si temporale filius commutetur cum alio temporalis pretiosiori, propter maiorem quandam spiritualitatem, quam illud temporale vilius participat, exempli gratia rosarium benedictum pretiosa materia commutatur cum viliori, quia istud habet plures benedictiones, & indulgentias, aut contactu plurimum reliquiarum sacraus est, reverà committitur simonia, quia non commutatur spirituale cum spirituali praecise, sed emittit excessus ille, ut ita dicam, spiritualitatis, qui in uno reperitur per excessum temporalis, quod est in alio; quando verò servatur proportio, ut nihil attendatur in commutatione spiritualis; nisi spirituale, & in commutatione temporalis, nisi temporale; & non compensetur spirituale unius cum temporalis alterius, tunc nulla est simonia, quia tunc tantum datur permutatio spiritualis cum spiri-

tuali, & temporalis cum temporalis; quod si res ex spirituali & temporalis mixtae, sive compositae habeant temporale diverso modo connectum cum spirituali, exempli gratia calix consecratus, & administratio sacramenti, seu beneficium, tunc committitur simonia, quia commutatio non fit praecise inter spiritualia, sed inter spirituale, & temporale; quia in rebus, in quibus temporale antecederet se habet, id quod primario, & per se datur, est illud temporale, cum quo deinde venit spirituale annexum; in eo autem, quod est concomitanter, aut consequenter annexum spirituali illi, quod primò datur, est spirituale, ratione cuius obtinetur temporale in eo fundatum. Denique quando res est purè spiritualis, si cum alia mixta ex spirituali, & temporalis commutetur, datur aliquid temporale pro spirituali; atque ideo non omnino permutatio celebratur inter spiritualia; unde rectè Clemens III. in praesenti textu ait, licitam esse permutationem duarum Ecclesiarum parochialium inter se, & etiam permutationem possessionum earundem Ecclesiarum fieri posse, atque excessum possessionum unius compensari aliqua pecunia, modò contractus illi non misceantur invicem; in ea enim specie commutatur spirituale cum spirituali, & temporale cum temporalis; non tamen debent misceri contractus, Ecclesia videlicet non permutetur cum possessione; quia tunc cum res spiritualis cum temporalis permutetur, simonia committitur, ut in praesenti capite finali, ubi quia decimarum jus quid spirituale est, cap. *prohibemus, de decimis*, & permutabitur cum re temporalis, ideo Gregorius IX. docet, talem permutationem vires non habere. Dubium tamen est, tam apud Canonistas, quam Theologos Moralistas, an inaequalitas beneficii, vel alterius rei spiritualis compensari possit pecunià vel alià re temporalis, ut in praesenti capite *ad quaestiones?* Et certum est, beneficii inaequalitatem compensari non posse pecunià, vel alià re temporalis, ut docent Lessius *de iustitia & iure lib. 2. cap. 35. dubio 17.* Pater Suarez *dicto lib. 4. de simonia, cap. 34. num. 10.* Gibalinus *eadem tractatu, quaest. 14.* facit textus in cap. *cum primò, de pactis*, ubi notavimus. Nec contractum probatur in praesenti capite *ad quaestiones*, ubi propter inaequalitatem Ecclesiarum permutatio admittitur, refusà certà pecunià quantitate; nam

nam ut docuerunt Suarez ubi supra, numero 13. & Barbosa in presenti, in hac permutatione non agitur de commutandis titulis beneficiorum, quæ erant unita monasteriis, & non possidebantur in titulum, sed in proprietatem reddituum, & bonorum temporalium; underecè ait Summus Pontifex, permutationem Ecclesiarum fieri posse, ut etiam possessiones ipsarum invicem permutari valere, & propter inæqualitatem ipsarum pecuniam intercedere posse,

si contractus separantur, id est, si Ecclesiarum permittentur cum Ecclesiis, possessiones cum possessionibus; non verò si conjungantur: nam tunc, quia ex una parte Ecclesia dabitur, non poterat inæqualitas pecuniæ suppleri; sed quia possessiones Ecclesiarum annexæ omnino temporales erant, idè pecuniæ earum inæqualitas suppleri poterat: prosequuntur latius Gibalinus *dicta* q. 14. *consect.* 11. Robertus *lib. 1. rerum judic. cap. 7.*

TITVLVS XX.

De Feudis.

CAPVT I.

Innocentius III. *Mauriensis* (a) *Episcopo.*

NSINATIONE præsentium declaramus, quod (b) gageria, quam tu apud Argentinam à Nantelino dignosceris reperisse, Gaudefridi fratris ejus accedente consensu, à te potest liberè retineri, fructibus non computatis in sortem, ita videlicet, ut quantum fructus illos perceperis, in sortem minimè computandos, idem Nantelinus à servitio, in quo tibi, & Ecclesiæ tuæ pro feudo ipso tenetur, interim sit immunis.

NOTÆ.

(a) *Mauriensis.*] Ita etiam legitur in tertia collectione, *sub hoc tit. cap. 1. De Ecclesia Mauriensis nonnulla notavi in cap. 1. de rebz Eccles.*

(b) *Gageria.*] Vox est barbata, propria Theutonicorum, & significat pignus, ut docent Hostiensis hic Cironius *ad tit. de pignor.*

COMMENTARIUM.

Um certum juris principium sit, creditorem teneri imputare in sortem principalem fructus rei pignoratæ, *cap. ad nostram*, ubi plura Balboa *de iurejurando, cap. cum contra*, ubi plura dabimus, *de pignor.* difficilis valde est præfens decisio, dum in ea docetur, dominum feudi, qui res feudales à vassallo pignori accipit, non teneri fructus ipsarum in sortem principalem imputare: quod etiam ab specie feudi decidit *in cap. conquestus, de usuris*; & in omni simili specie statuitur *in cap. 1. de usuris*. Quæ Pontificum responsa eandem continent difficultatem, quare varias adduxerunt interpretationes repetentes in præfenti, & Doctores infra laudandi. Aliqui asserunt, licitam esse hanc fructuum retentionem, quatenus æquipollet servitio, quod interim feudatario remittitur: ita docuerunt Innocentius *in presenti*, Covar. *lib. 3. variar. cap. 1. num. 4.* Gaspar Rodriguez *de annuis redditu. q. 7. num. 50.* Salas *de usuris, dub. 31. num. 5.* Ugolinus *eodem tractatu, cap. 11. §. 1. num. 2.* probantque ex præfenti textu, ubi ait

Innocentius, fructus hos percipi posse si servitium debitum remittat vassallo dominus; sicutque Innocentius innuit, compensationem quandam tunc fieri fructuum, & servitorum; quam interpretationem alii impugnant. Primum quia ea servitorum æstimatio, & cum fructibus compensatio vix initi poterit, cum servitia plerumque incerta sint, & non solum in operis præstandis, verum & in quibusdam aliis, quæ vix æstimari solent, aut possunt, consistant, ut in benevolentia, gratitudine, & consilio. Secundò, quia Innocentius in præfenti, & Alexander *in dicto cap. conquestus*, indistinctè affirmant, fructus imputandos non esse in sortem, nullà factà mentione compensationis; immò liberè concedunt domino feudi omnes, & quoscunque fructus percipere absque onere imputandi eos in sortem. Glossa *in presenti*, & *in dicto cap. 1. cap. conquestus*, docet hoc specialiter statutum esse favore Ecclesiæ, ita ut in aliis dominis feudum possidentibus non idem procedat; sed cum Pontifex in præfenti nullum jus novum condat, nec in hac parte ulla sit differentia feudi ecclesiastici, & laicalis, non apparet cur diversum jus in uno, ac in alio observari debeat. Immola *in presenti*, & Mantica *de tacitis conventi.* existimant, in præfenti nullam dari usuram, quia fructus isti retinentur virtute antidotalis obligationis; id tamen minimè placet, quia licet feudum beneficium sit, & vassallus videatur domino naturaliter obligatus ad antidota, id est, ad remunerationem, non tamen invitus cogitur ad remunerandum, quia quod naturaliter debetur, propriè non debetur,